

DONATA ROSSA-KILIAN

AP SŁUPSK

**NOWY WYMIAR WSPÓŁPRACY BAŁTYCKIEJ
– ZAPOBIEGANIE KONFLIKTOM I POKOJOWE
WSPÓLISTNIENIE PAŃSTW
A POLSKA POLITYKA ZAGRANICZNA**

Nazwa Bałtyk (*Mare Balticum*) przyjęła się w XI wieku i pochodzi prawdopodobnie od starosłowiańskiego słowa „blato”, oznaczającego wielką, słoną wodę. Na powstanie Bałtyku decydujący wpływ wywarł lądolód skandynawski. Morze zaczęło się tworzyć pod koniec zlodowacenia Wisły, tzw. północnopolskiego, kiedy wody roztopowe z ustępującego lądolodu zaczęły gromadzić się na terenie dzisiejszej Zatok Gdańskiej, i powiększało z czasem swoją powierzchnię.

Bałtyk jest morzem śródlądowym, głęboko wciśniętym w kontynent europejski. Łączy się z sąsiednim Morzem Północnym cieśninami, które nazywane są zewnętrznymi – Kattegat i Skagerrak oraz wewnętrznymi – Duży Belt, Mały Belt i Sund.

Silne więzi współpracy, ale również konkurencji w regionie Morza Bałtyckiego są wpisane od początku w jego cywilizacyjny rozwój. Morze łączyło ludzi i kraje, ale też zachęcało do zdobycia hegemonii na tym obszarze. Był to więc region intensywnej wymiany handlowej i kulturalnej, lecz często rozgrywały się tu zacięte, długotrwałe wojny o panowanie. Na przełomie pierwszego i drugiego tysiąclecia naszej ery żegluga na Bałtyku była całkowicie w rękach Normanów – Wikingów, których działalność łączyła elementy handlu i podbojów wojennych. Być może oni nadali temu obszarowi tak dużą dynamikę rozwoju. Dali oni początek dwóm państwom bałtyckim – Danii i Szwecji. Najpierw Dania, a po niej Szwecja podjęły imperialny program zmiany akwenu bałtyckiego we własne *mare nostrum*. Dania rozpoczęła realizację tego celu w wiekach średnich, a jej ekspansja ku wybrzeżom i wyspom Bałtyku osiągnęła swój szczyt na przełomie XII i XIII wieku, zaś Szwecja czterysta lat później, w wieku XVII¹.

W XIII wieku duński stan posiadania w akwenu Morza Bałtyckiego został zahamowany i zdominowany przez ekspansję niemiecką, której gospodarczym ramie-

---

¹ W. Toczyński, *Region Bałtycki. Rozwój przestrzenny, programy, instytucje*, Gdańsk 1999, s. 5-20.